י. קרניאל

מה שראיתי ומה ששמעתי בחיפה...

ואלה שמות...

שאלתי היום מאת יודעי אחד ב„הדר הכרמל", היכן כאן „רחוב יוסף"?

— רחוב יוסף? איני יודע!

— והיכן רחוב „הגידים"?

— אה, רחוב־הגידים!... אמור ככה! רחוב־הגידים הוא סמוך לרחוב „תל־אביב".

(ובשעת דיבורו הדגה לי בשתי ידיו, ימינה ושמאלה בתביעות רבת את הדרך בואכה רחוב הגידים.)

„הגידים" — זוהי, כמובן, יוסף מרוסמלדזר, גבירנו הלאומי, שיר הפס־רה היתה בו וקבעה את אחת מדר־עותיו, כידוע, האנשי חיפה קוראים את הרחוב לא בשם „רחוב יוסף מרוסמל־דזר" או אפילו לשם קיצור „רחוב־יוסף", אלא דוקא לשם חיבה — „רחוב „הגי־דים", עם־ה המום שלו. פום גומני כמונן...

„רחוב הגידים" — כן כתוב ורשום במדויק בלוח־המסילות.

וכאן נכון שואל: מדוע לא יקראו גם את רחוב־סבונר כשם „רחוב־הנולע", היות והעסקן־הנכבד, ומייסדה של חי־פה החדשה ר' שמואל סבונר ז"ל, היה אף הוא בעל־פום חצולע על ירכו האחתון?

ואולי — מי יודעו — כשיעלה על דעתם של עסקני הדר־הכרמל לקרא אר־אלה רחובות על שם הגביאים והאבות, יוקטו גם אז כשימה־המומים: רחוב משה־רבנו יקרא בשם „רחוב־כבד־פה", רחוב אברהם אבינו — „רחוב־הגר", רחוב יצחק — „רחוב העור" ורחוב יע־קב־אבינו — „רחוב־החיגר" הלן על זו הדרך עד גמירא.

גם הכפרים הערבים, להבדיל גוה־גים לכנות את האכרים היהודים ואפילו בינם־לבין־עצמם, לא בשמם המשפחתי שהוא קשה ללשונם אלא עפ"י סימן מיוחד או לרוב עפ"י איזה מום שבגוף כגון: „אבו־גאדאראת", ליהודי הנשא תמיד משקפים לעיניו; או „אל־איקרע" (קרח) למי שלא חנן הטבע בשערות רבות ויפות... או: „אבו־קירש". ליהודי בעל־בית שנתברך בכרס עבה... וכיו"ב.

והיפה שבכל הענין הזה הוא, שה„כי־נויים" האלה אף אם הם לגנאי, מאחז־רחים בכי־ן בקול והם עוברים בירושה לבנים ולבני־בנים עד היום הזה — והי־משכה זי תוכיח!

• •

הוא אשר אמרתי: שמה גרמא!

הנה, למשל, מספרים העתונים כי אחד הקפיטאנים הידועים בגרמניה, אריי שהדר, נקרא משום מה בשם „ירח־אלים" (ירושלים), וחבריו הנאצים מכרו את חייו בגלל השם העברי הזה עד שנ־אלץ לעזוב את ארצו ולנוד לפרחקים.

ואצלנו — השם בדלין. למשל, מש־תיך לאותם המשפחות היותר פיחחסות בישראל, וחל מתגיי־ב. ראש־הישיבה בוחלוזין. ועד הרב מאיר בדלין, שיחיה, אחד מעמודי־התוכן של העסק־נות הציונית. ובמה־ה לא־ששנו שיבחר

תרום והתרם לכופר היישוב

הסכנה „בדלין" יהא נאלץ לעזוב את ירושלים ואת א"י בכלל או אפילו להח־ליף אות ושם „בדלין" בשם אחר ממנו לחץ היהודים בארץ. אודבה: בדלין, וינר, דנציגר, וארשבסקי וכיו"ב. הם שמות שבעליהם מתגודדים בהם בארץ.

• •

ואגב השמות, מספרים עתוני צרפת בדיחה נאה זו באותו ענין.

כידוע, יסנה בברלין. פירמה אחת גדולה בשם ו ו י ט ל ר. המספקת לחם לכל העיר. והנה, אחר ועידת־מינכן, עמדו רבלי היטלר לתני שערי גן־עדן.

המלאך השומר על פתחי גן־עדן היה אחד „הקנדשים" הקנאים:

— מי שם? נשמע קול שואל מבפנים.

— כאן היטלר!

האולם המלאך־השומר לא חיטיב לשי־מע מרוב זקנה:

— מי שם? ויטלר?

— לא היטלר כי אם היטלר!...

על זה ענה המלאך־הקדוש:

— ויטלר נותן לחם לבני־אדם ואותה לוקח את הלחם מפי הבריות!...

ושערי גן־העדן — כך מסיימת הב־דיחה — נשארו נעולים...

„הכרמל" העתון לפרסום!

מכתב גלוי לועד הלאומי, ירושלים

1.

כ"ו מ רחשון תרצ"ט

עוד לפני חמש שנים, עם עלות שלטון הרשע, הודעתי לכם, כי נכון אני בכל לבי, לאסף אחד מילדי אחינו בגר־ניה זלא נצניתי.

היום ובני ובתי על הנעתי ה, לאמץ לי אחד הילדים, שנשאר בלי מגן ומקלט בתחת גרמניה. בזן צדק אני מחויב להיות לו לאב נאמן, לשמור עליו מכל צרה, להגבהו ולגדלהו עד שיעמוד בר־שות עצמו.

2.

הנני מונה לכל אנשי לב, ובעלי יכולת, לכל משפחה חשוכת בנים, או בת ילד אחד הצטרפו אלי ועזרו לילדי אחיכם האומללים. אמנו לכם כל אחד בן או בת זכרו; אין אדם ראוי לגאולה אלא אם כן הוא עזר לאחיו בצרה.

3.

הנני מונה לועד הקהלה בחיפה, בד־ריסה נמרצת לגשת בלי דחוי לגיוס מתנדבים לשם ארגון פעולת העזרה הד־חופה והדרושה להצלת ילדי אחינו.

אהרון לובריני

חיפה הר הכרמל

מפעולות סניף הסתדרות המורים בחיפה

לקראת האספה הכללית השנתית של הסתדרויות המורים בחיפה.

סניף הסתדרות המורים בחיפה מונה כ-350 חברים מבתי הספר בעיר והסבי־בה. פהם בבית הספר הריאלי — כ-70 חבר ובבתי ספר פרטיים — כ-60 איש. בתוך האחרונים כלולים: גמנסיה „ביא־ליק", בית הספר „חגים"—הגמנסיה עם מגמה מסחרית של גרינשפון, וחלק מ־מורי בית הספר הריאלי „יבנה", ועוד.

כל חבר משלם מס בגודל אחוז אחד ממשכורתו. סניף המורים, בתור ארגון מקצועי, מגין ושוקד על תקנת עניני חבריו המורים ונוקם בכל האמצ־עים שברשותו למנע פיטורין, ניצול בעבודה או־הפחתה במשכורת, וכו..

הסניף מפתח גם פעולה תרבותית־מקצועית תשובה. הן בין חבריו לשם השתלמות במקצוע, הן בין התלמידים בימות החופש. וכזה הוא גם ממציא עבודה ומחיה לחבריו הסובלים ביחוד מצין המורים העולים החדשים.

כך מתקיימים על ידו חוגים לחש־

תלמות בלמודי המבע, שבהם משתתפים רבים מצבור המורים בעיר ובסביבה. חוגים מיוחדים לכתות א' וב' לימודי המולדת, לציור, התעמלות והדרכה דרמ־טית לתלמידים.

בכשך השנה שעברה השתלמו בחו־גים הלו 150 מורים ומורות. מזמן לזמן מסדר הסניף הרצאות של מומחים על פידגוגיקה ופסיכולוגיה של ילדים, וכדומה.

פעולה רבה וענמה נעשתה לעזרת המורים המבטלים.

במשרד הסניף נרשמו השנה כ-70 מורים ומורות מחוסרי עבודה. ברובם עולים חדשים בעלי השכלה פדגוגית ובעלי נסיון בהוראה בבתי־ם בחו"ל. הסניף עמד כל הזמן בקשר עם הנהלות בתי־ם לשם רכון שעורים פרטיים לטובת המוכים הנ"ל. הפעולה הזאת הצליחה במדה ידועה.

הסתדרות המורים סדרה השנה פנ־בית בין כל מורי הארץ בבנאל של שני יפי עבודה. ונעמדו ועדות מתרחות לשם

(הסוף בעמוד 4)

„תנובה" בימים אלה

א. רובין

הירידה בייצור ובשוקן — מיני גבינות חדשים — הספקת חלב לבתי הספר חלב לעניים — קימוצים — הרצאות „מיוחדות" — בשוק הבריגים — מחלבה חדשה — זרמים

בשנה זו ירד ייצור החלב של „תנו־בה" בשתיו חיפה ב-3 אחוז לעומת חש־נת הקודמת. וזהי השנה הראשונה בתול־דותיה של „תנובה", שלא זו בלבד שאין בה עליה בייצור אלא. „להפך. ישנה ירידה מוחלטת. כדאי לציין, שבשנת תרצ"ח נשארו בשטקים כמויות גדולות של חלב לחצרוכת עצמית. „תנובה" המיוחדת קיבלה מהמשקים בשנת תר־צ"ח כ-9.4 מיליון ליטר חלב בצורות שונות, לעומת 9.7 מיליון בשנת תרצ"ז. מתוך חיפה סיפק ל„תנובה" 53 אחוז של תוצרת חלב בכל השנה.

המחיר השנתי הממוצע ששילמה „תנובה" למשקים בעד ליטר חלב היה 10,6 מא"י.

הפילוח השנתי במחוז חיפה בעד תו־צרת חלב היה 85.532 לא"י לעומת 102,410 לא"י בתרצ"ז.

בשנת תרצ"ח חלה ירידה מתמשכת ובלתי רגילה בתוצר חלב כאוגוסט וסב־טמבר. הנסיבה הזאת גרמה לירידת הפדיון. נוסף לזה חלה באחוז זמן גם ירידה במחירים.

להסבירא הירידה המרשמת בשנת תרצ"ח יש לזכור, כי בחיפה חל המשבר הכלכלי בעיקרו על שנה זו. בחרצו הת־נהלה עוד בחיפה עבודת הבנייה. בתוקף תנוים והתחייבויות בשטח הנמל המיו־בש. ואילו בתרצ"ח מסקה כמעט תנועת הבנין.

למרות הכיוון השלילי הכללי. יש לציין גם השנים ידועים. שני מיני גבי־נות חדשים „עמק", „גלילי" קנו להם שם במיכם ובטעמם ותביאו מחירים טובים.

התגברות המדור גרדה אחריה ועב־אות מיוחדות, והבריחה את „תנובה" להעלות את מחיר החלב לשתיה ל-22 מא"י תחת 20 מא"י חליטר. ואת מחיר המאה מ-255 מא"י ל-280 מא"י הקי"ג בקמעונות.

עם ראשית שנת הלימודים הוחל בב־צוע מפעל החלב לילדי בתי הספר גם בחיפה והגיעו לחלוקה של מאה ליטר חלב ל-1400 ילדים. באותו הזמן התחילה „תנובה" במכירת חלב רזה להסתדרות נשים ציוניות עבור השדרות העניות עכשיו נמכרים כ-500 ליטר חלב רזה בכל יום. בשני המפעלים השקיעה „תנו־בה" סכומים הגונים לציוד בבתי הספר והקמת תחנות חלוקה.

הירידה בייצור ובסדיון הבריחה את „תנובה". להכניס קמוצים בהוצאותיה. בשנת תרצ"ח הורדה ב-10 אחוז משכו־רם העובדים המקבלים דרגה הסתדרו־תית. ובמידה שהרשו תנאי עבודה. הצ־אי לפועל פיטורים חלקיים של העוב־דים.

ערך הקמוצים האלה הוטחה לאור ה„הצעות המיוחדות". הוצאות קשורות הקשורות בהתגברות פרור עולות לכדי 300 לא"י בחודש. מטרן להוצאות בהש־

קנות. אולם זן אינן משקפות את כל הזוק שנגרם ל„תנובה" ע"י המארעות. כגון: קלקולי תוצרת, אמצעיות יותר־בלולה של מכונות בתנאי העבודה ונגל־תי מרוליים, הוספה במריחן העבודה הזק הרב של אמצעים המסכן.

בדיית המחלבה החדשה. נמסקה לשמה שבועות עקב מארעות חיפה הקטנה ורק לשני חודש חחני. מלול בונה יעמור את הבנין מן יעאר.

לעומת הירידה בחלב ותצרוגו הי־תה עליה בסדיון עבור תוצרת ביע"ף (ביצים: יונקות, עגלות וסרוות). העליה הזאת לפי לעומת־תרצ"ז. המחירים הי־נדרך כלל. טובים. וההבטחה מתוצרת ביע"ף משמשת מצוי בסידות מה בעד הזקים שסבל המשק החקלאי בעני־ן חלב.

נוסף על הקשיים. האוביקטיבים הנובעים מתוך המצב הקשה בשיווק ותוצרת החקלאית, מתאוננת „תנובה" על הסורעניות הבאות עליה מצד מוציאי התוצרת החקלאית.

מנהג הוא להגיש לצרכן ביצים זרות בעטיפה של תוצרת עברית ע"י זיוף ותיות ותותמות. ובסכנעות האחרונים הולך ומתרחב היקף הזיופים ע"י כך. שמגישים לצרכן העברי שמנת ותוצרת חלב אחרת „הנעשית" ע"י זיופים וצי־רים של תוצרת חוץ. מחובתה של המחלקה החקלאית שעל־יד האיגוד למ־ען תוצרת הארץ, להפנות את תשומת לבה להיסעות אלו, העלולות להביא הרס על המשק החקלאי העברי.

פנת הספורט

תוצאות התחרויות הנוער באסלטיקה קלה

בטבת החקיפו על מגרש הספורט של בית הספר הריאלי התחרויות באס־ליטיקה קלה של „המכבי הצעיר" בה־שתתפות 150 צעירים.

בראשית ההתחרויות? התקיים מפקד הנשת הדגל.

כזה נסכרות תוצאות ההתחרויות, שהתקיימו במעמד קהל מסחכלים הכ.

„נוד־אריה", בנים.

ריצה 50 מטר: נתן לוין—8,9 שניות
קפיצה למרחק: לנדסברג 3,20 מטר
אריקת כדור־ברזל: לנדסברג-38 מטר

„נוד־אריה", בנות.

ריצה 50 מטר: בוכטולר 9 שניות
קפיצה למרחק: בוכטולר 3,14 מטר
אריקת כדור־ברזל: בן־יוסף—15 מטר

„המשמר", בנים.

ריצה 60 מטר: לסקר 10 שניות
קפיצה למרחק: איידמן—3,49 מטר
כדור־ברזל: איידמן-46,50 מטר

„המשמר", בנות.

ריצה 60 מטר: מאסי—9,7 שניות
קפיצה למרחק: מאסי—3,58 מטר
כדור־ברזל: מאסי—35 מטר

„תבונים", בנים.

ריצה 60 מטר: זיס-8,8 שניות
קפיצה למרחק: זיס—4,28 מטר
קפיצה לגובה: „רכב־מרוסמרסן—1,20 מ.
הדיפת כדור־ברזל 3 ק"ג: זיס-8,84 מ.

(המשך מעמוד 4)

מתקבלת החתימה

לעתון הערב היחידי בחיפה ובמחוז הצפון

דמי החתימה 100 מא"י לחדש

„קר וחם" ב„מטאטא"

ד"ר אמיל פורדשמן

(לקראת הצגת הבכורה בחיפה)

התיאטרון הסמירי הא"י להוט הוא מאז ומעולם אחרי רגשאים אקטואליים. הוא מדבר לענין היום, וסיפטרו הוא: דבר בעתו. והכנית הקדמת הכולת „חורים בחשובה", ומדע זה? אלול היה. ימים נוראים: חיו מסמשמים וב־אים. בשופר תקעו מדי בקר בבקרו לה־עביר את רוע הטבה, והתחרטנו על מע־שינו. חזרנו בתשובה. אכן, חזר אתנו גם המטאטא בתשובה. הביא גם את הקרבן הקשה הזה בשביל האקטואליות הכנה? יום בשם יורד, יום שמש מצמה מן מחרכי הקנים, רוחות קרות ומלמ־מות נשבות. קר חם. כא תוכף ה„מטא־סא" ומציב בבקשת „קר וחם". ושני מסלים לו: קרח שר חורים חם. מיומן ודרזנסקי רבים. מי חשוב יותר, לפי המקום — מסמיאים כל מיני הבניות של הלוקח המשקם ומטמרים הכולל הא"י נגלה גם מ„יעקב" אז בריש־

יאן" שלו ומאותה קומדיה במגנונו של שלמה המלך שתעצנה ע"י ה„מטאטא". גרזינסן נשאר נאמן למקצועו. גם—כאן מצינה מצדינה בבית המשפט על „הא־אנעס" לפני השופט האנגלי, שלמה אמנם עברית אבל שכח לרכוש לו כמה termini technici של היתרות. גרר־ניתן מטיף מה רשם גם מיטר. ותקחל מחוא־כב. מצמין בפיוט חרבל. שנתן דמות גמלאה של ע"ד המצער המחליף את היצרות ומגין על הנאשם במקום לקצרנ עליו, אולי הדשות המדבה ביותר על הבנות כלת. ודרזנסקי־כהדרי „קמר־ינגר" מצוין ששר את תפילת „מי באש" ופי בסיפ" בראש ושנה לפי הנגון של „סיגארו". ה. אבהנן כתב בשופן מתנון. אם גם קצת ארוך מדי. שתי מציגות „משוקן בובות" שרם נובל לפי ז' ועל „המשורה". ביצתים הצלית להשיג את הטרם מעורר נאנון שבגינבה. אבל אכרי חגן עד מדרגה לפי לסטר אחרו. תור־גל־דאלאיה, אוקסנברג־צ'מברלין, לבי יוש־פולניה. ודרזנסקי־וטוברייה, רבים ביניהם וטורעים את פרקל־ציכה לגוי

רים. בסוף מוסר אביחנן את הפרס לסיפן—גרמניה, ובינינו, למה לא יקבל הישלר את פרס חשלום? הנה הצלית לאחד בסחנה אחד את האמיפיור ואת הסמרטיטים, איזה במערכה אחת נגד עצמו את רוחבלם ואת היתדיים. וכי וכו' מצמין במיוחד לבריטפוליה. אמן צעיר זה הסמתן מסמוה לשחוה את כשרונו הזה. גם הסציגה השניה, הבחורה בידי אביחנן, רצין טוב־בה. המשמרה סגורה. מור עליו כעורכים ממשלתי. הבעלה בידי הגנב לשמשמק — נאמרים בעלי אגלי. שחי ה„מגנה" שמר מ־ה רושם מראיי אלה. אין לזכן „מעלות" רבות. גם „הגשלות" וגם „הלחמה ושלום" שמדיות הן. אבל צדק המחבר באמרו. שיש לנו כל מיני ה ת א ח ד ו ר ו ת של כל הארצות, אוסמיה, גרמניה, הנגריה. יון. בולגריה. שליגיה וכו' אבל התאחדות שלי ציון עדין אין לנו.

הבנית מסש. „בכל מכל". כלבו עם מעלות ויורדות תשבה חיפה יבלו שרב נעים.